

Voorbeeldreglement ondernemingsraad

(voor alle kiesstelsels)

inclusief toelichting

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Artikelen voorbeeldreglement	5
3. Toelichting	12
4. Artikelen uit de Wet op de ondernemingsraden	21

Voorbeeldreglement ook via Internet

U kunt de tekst van dit voorbeeldreglement ook via de website van het bedrijfschap Horeca en Catering downloaden (www.BHenC.nl).

Voor informatie kunt u contact opnemen met het bedrijfschap Horeca en Catering. Telefoon (079) 368 07 07.

1. Inleiding

Op grond van artikel 8 van de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) is een ondernemingsraad (OR) verplicht een reglement op te stellen over de onderwerpen die de WOR ter regeling heeft overgelaten aan de OR. Het reglement van een OR mag geen regels bevatten die in strijd zijn met de inhoud of de toepassing van de WOR.

Het reglement is geen overeenkomst met de ondernemer. Het bindt in principe alleen de OR. In het reglement behoren bijvoorbeeld geen afspraken thuis betreffende de gang van zaken tijdens de overlegvergadering (de vergadering met de ondernemer) of afspraken met de ondernemer betreffende de werktijd die OR-leden mogen gebruiken voor OR-werkzaamheden. Ook kunnen de wettelijke bevoegdheden van de OR niet worden uitgebreid door bepalingen in het reglement. Indien een OR met de ondernemer afspraken wil maken omtrent de uitbreiding van bevoegdheden of omtrent de nadere toepassing van bepalingen uit de WOR, dan moet er een ondernemingsovereenkomst of convenant worden afgesloten met de ondernemer. Dit is een overeenkomst tussen de ondernemer en de OR die beide partijen bindt. Een dergelijke overeenkomst kan de wettelijke bevoegdheden van de OR wel uitbreiden maar nooit beperken. Artikel 32 van de WOR behandelt de ondernemingsovereenkomst.

Inhoud reglement

In de WOR is in diverse bepalingen aangegeven welke onderwerpen ter regeling aan de OR zijn overgelaten. Het reglement van de OR dient voorschriften te bevatten omtrent nader in de WOR aangegeven onderwerpen. Deze onderwerpen zijn:

- A. kandidaatstelling
- B. inrichting verkiezingen
- C. vaststelling verkiezingsuitslag
- D. vervulling tussentijdse vacatures
- E. gevallen waarin de OR bijeenkomt
- F. de wijze van bijeenroepen van de OR
- G. het quorum
- H. uitoefening stemrecht tijdens OR-vergaderingen
- I. voorziening in het secretariaat
- J. opmaken en bekendmaken agenda
- K. tijdstip bekendmaken agenda
- L. opmaken en bekendmaken verslag/jaarverslag OR

Het opstellen, aanvullen en wijzigen van het reglement is een zelfstandige bevoegdheid van de OR.

Voorlopig reglement

Indien voor de eerste maal in een onderneming een OR wordt ingesteld, dan maakt de ondernemer een voorlopig OR-reglement. Hij kan zich hierbij laten ondersteunen door een voorbereidingscommissie (een aantal medewerkers die de eerste opzet van een OR ondersteunt) (zie artikel 48 WOR). De ondernemer moet, indien er in zijn onderneming medewerkers lid zijn van een vakbond het reglement voor commentaar aan de betreffende vakbond of vakbonden voorleggen. Voorts moet de ondernemer het voorlopig reglement opsturen naar de bedrijfscommissie. In een voorlopig reglement staan in principe alleen bepalingen die nodig zijn voor de organisatie van de verkiezingen en voor het vaststellen van de uitslag. Daarnaast bevat het voorlopige reglement een voorlopige werkwijze van de OR. Zodra de verkiezingen achter de rug zijn en de eerste OR is geïnstalleerd gaat de OR zijn

eigen definitieve reglement vaststellen. De bepalingen in het definitieve reglement mogen afwijken van die in het voorlopige reglement. De OR heeft een eigen onafhankelijke bevoegdheid in het vaststellen en naderhand wijzigen van zijn reglement. De OR moet de ondernemer steeds in de gelegenheid stellen zijn standpunt over de wijzigingen in het reglement te geven.

Kiesstelsel

Bijgaand treft u een voorbeeldreglement dat gebruikt kan worden door elke ondernemingsraad. Dit ongeacht de keuze voor een bepaald kiesstelsel bij de OR-verkiezingen. De OR heeft bij de inrichting van de verkiezingen namelijk de keuze uit vier kiesstelsels:

- personenstelsel zonder kiesgroepen
- lijstenstelsel zonder kiesgroepen
- personenstelsel met kiesgroepen
- lijstenstelsel met kiesgroepen

De keuze voor een bepaald kiesstelsel heeft invloed op de inrichting van de artikelen 11 en 13 van het reglement. Er worden dus vier varianten van deze artikelen gegeven.

Een nadere toelichting over de diverse kiesstelsels wordt gegeven in hoofdstuk 3 in de toelichting bij de artikelen 11 en 13.

Inhoud diverse hoofdstukken

Dit eerste hoofdstuk is bedoeld als inleiding. In het tweede hoofdstuk staat het voorbeeldreglement en het derde hoofdstuk geeft daarbij per artikel een toelichting. Ten slotte worden in het vierde hoofdstuk de betrokken artikelen uit de Wet op de ondernemingsraden weergegeven.

2. Artikelen voorbeeldreglement

I Begripsbepalingen

Artikel 1	Dit voorlopig reglement verstaat onder:
	ondernemer : tenaamstelling ondernemer onderneming : tenaamstelling onderneming wet : Wet op de ondernemingsraden (WOR) ondernemingsraad : de ondernemingsraad (OR) van de onderneming bedrijfscommissie : het bedrijfschap Horeca en Catering Postbus 121, 2700 AC Zoetermeer werknemersorganisaties : verenigingen van werknemers als bedoeld in artikel 9, tweede lid, onder a, van de wet

II Samenstelling en zittingsduur

Artikel 2	<ol style="list-style-type: none"> 1. De ondernemingsraad bestaat uit .. leden. 2. De ondernemingsraad kiest uit zijn midden een voorzitter en één plaatsvervangend voorzitter. 3. De voorzitter, of bij diens verhindering de plaatsvervangend voorzitter, vertegenwoordigt de ondernemingsraad in rechte.
Artikel 3	<ol style="list-style-type: none"> 1. De leden van de ondernemingsraad treden om de .. jaren tegelijk af. 2. De aftredende leden van de ondernemingsraad zijn terstond herkiesbaar. 3. Niet herkiesbaar zijn leden die .. jaren ononderbroken lid van de ondernemingsraad zijn geweest, met dien verstande dat zij wederom herkiesbaar zijn wanneer sedert hun aftreden .. jaren zijn verlopen.

III Kandidaatstelling en verkiezing

Artikel 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. De organisatie en de leiding van de verkiezing van de leden van de ondernemingsraad berust bij de ondernemings raad. 2. De ondernemingsraad kan een uit ... leden bestaande verkiezingscommissie benoemen, die de bevoegdheden van de ondernemingsraad ten aanzien van de verkiezingen uitoefent. 3. Het secretariaat van de verkiezingscommissie wordt gevoerd door de secretaris van de ondernemingsraad.
Artikel 5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kiesgerechtigd zijn de personen die gedurende ten minste .. maanden voor de datum van de verkiezingen in de onderneming werkzaam zijn geweest. 2. Verkiesbaar tot lid van de ondernemingsraad zijn de personen die gedurende ten minste .. maanden voor de dag van de kandidaatstelling in de onderneming werkzaam zijn geweest. Artikel 7, vijfde lid is van toepassing.
Artikel 6	<ol style="list-style-type: none"> 1. De ondernemingsraad bepaalt na overleg met de ondernemer de datum van de verkiezingen, alsmede de tijdstippen van aanvang en einde van de stemming. De secretaris van de ondernemingsraad doet van een en ander mededeling aan de ondernemer, aan de in de onderneming werkzame personen en aan de werknemersorganisaties. Tussen het doen van deze mededeling en de datum waarop de verkiezing wordt gehouden liggen ten minste dertien weken.

2. De datum van de verkiezingen ligt niet eerder dan vier weken en niet later dan twee weken voor de afloop van de zittingsperiode van de aftredende leden van de ondernemingsraad.
3. De ondernemingsraad kan zich bij de verkiezingen laten bijstaan door een of meer stembureaus, elk bestaande uit ten hoogste drie in de onderneming werkzame personen.

Artikel 7

1. Uiterlijk negen weken voor de verkiezingsdatum stelt de ondernemingsraad een lijst op van in de onderneming werkzame personen die op de verkiezingsdatum verkiesbaar en/of kiesgerechtigd zijn en maakt deze lijst in de onderneming bekend.
2. Kandidaatstelling geschiedt door indiening van een lijst van één of meer kandidaten bij de secretaris van de ondernemingsraad. Deze verstrekt een gedagtekend bewijs van ontvangst, gesteld ten name van degene die de lijst heeft ingediend.
3. Tot uiterlijk zes weken voor de verkiezingsdatum kunnen werknemersorganisaties, kandidatenlijsten indienen.
4. Binnen één week nadat de in het derde lid bedoelde termijn is verstreken bepaalt de ondernemingsraad het aantal handtekeningen dat nodig is voor de indiening van een kandidatenlijst door diegenen die geen lid zijn van een werknemersorganisatie, welke een kandidatenlijst heeft ingediend. Dit aantal bedraagt ten minste eenderde van het aantal kiesgerechtigde werknemers die niet bij één van de bedoelde werknemersorganisaties zijn aangesloten, maar volstaan kan worden met 30 handtekeningen.
5. Tot uiterlijk drie weken voor de verkiezingsdatum kunnen de in het vierde lid bedoelde kandidatenlijsten bij de secretaris van de ondernemingsraad worden ingediend.
6. Bij elke kandidatenlijst wordt van iedere daarop voorkomende kandidaat een schriftelijke verklaring overgelegd, dat hij de kandidatuur aanvaardt.
7. De naam van de kandidaat mag slechts op één kandidatenlijst voorkomen.

Artikel 8

1. De ondernemingsraad onderzoekt of de ingediende kandidatenlijsten en de daarop voorkomende kandidaten voldoen aan de vereisten van de wet en van dit reglement.
2. De ondernemingsraad verklaart een kandidatenlijst die niet aan de in het vorige lid bedoelde vereisten voldoet, ongeldig en deelt dit onverwijld mede aan degene(n) die de kandidatenlijst heeft (hebben) ingediend. Artikel 16, derde lid is van toepassing.
3. De geldige kandidatenlijsten worden uiterlijk twee weken voor de verkiezingsdatum door de ondernemingsraad aan de in de onderneming werkzame personen en aan de ondernemer bekend gemaakt.

Artikel 9

Indien er niet meer kandidaten zijn gesteld dan er plaatsen zijn te vervullen in de ondernemingsraad, vinden er geen verkiezingen plaats en worden de gestelde kandidaten geacht te zijn gekozen.

Artikel 10

1. De verkiezing vindt plaats bij geheime, schriftelijke stemming.
2. Door of namens de ondernemingsraad wordt op de verkiezingsdatum op de daartoe door de ondernemingsraad aangewezen plaatsen aan iedere kiesgerechtigde persoon een gewaarmerkt stembiljet uitgereikt. Op dit stembiljet staan de te kiezen kandidaten per ingediende, geldige kandidatenlijst vermeld. Dadelijk na invulling doet de kiesgerechtigde persoon dit biljet in een daartoe bestemde bus.
3. Iedere kiesgerechtigde persoon kan voor ten hoogste twee andere kiesgerechtigde personen een stembiljet invullen, mits hij door deze personen schriftelijk daartoe is gemachtigd en deze machtiging wordt overgelegd.

Kiesstelsels

Hieronder volgen drie varianten van de artikelen 11 en 13 die ieder horen bij een kiesstelsel. Artikel 12 is bij alle kiesstelsels hetzelfde en is na artikel 13 opgenomen. Een OR moet vanzelfsprekend artikel 12 na het gekozen artikel 11 opnemen. De OR moet in zijn reglement aangeven voor welk kiesstelsel hij kiest. In hoofdstuk 3 wordt een nadere uitleg gegeven over de diverse kiesstelsels waarvoor de OR kan kiezen.

Variant A**Kiesstelsel: Personenstelsel zonder kiesgroepen****Artikel 11**

Iedere kiesgerechtigde persoon brengt ... stemmen uit. Op iedere kandidaat kan slechts één stem worden uitgebracht.

Artikel 13

1. Gekozen zijn de kandidaten die per kiesgroep het hoogste aantal stemmen op zich verenigd hebben. Indien voor de laatste te bezetten zetel meerdere kandidaten zijn, die een gelijk aantal stemmen op zich verenigd hebben, beslist tussen hen het lot.
2. De uitslag van de verkiezingen wordt door de ondernemingsraad vastgesteld en volledig bekendgemaakt aan de ondernemer, aan de in de onderneming werkzame personen, alsmede aan degenen, die kandidatenlijsten hebben ingediend.

Variant B**Kiesstelsel: Lijstenstelsel zonder kiesgroepen****Artikel 11**

Iedere kiesgerechtigde persoon brengt één stem uit.

Artikel 13

1. Ter bepaling van de uitslag van de verkiezingen berekent de ondernemingsraad in de eerste plaats de kiesdeler door het aantal geldig uitgebrachte stemmen te delen door het aantal te bezetten zetels in de ondernemingsraad. Vervolgens worden aan iedere kandidatenlijst zoveel zetels toegewezen als de kiesdeler begrepen is in het aantal op die lijst uitgebrachte stemmen. Zetels die op deze wijze niet vervuld kunnen worden, worden achtereenvolgens toegekend aan de lijsten met de grootste stemmenoverschotten. Bij een gelijk stemmenoverschot van twee of meer lijsten beslist het lot, welke lijst het eerst een restzetel krijgt. De aan een lijst toegevallen zetels worden toegewezen aan de daarop staande kandidaten in de volgorde waarop zij op de lijst voorkomen, met dien verstande dat een kandidaat, die persoonlijk de kiesdeler heeft gehaald te allen tijde gekozen wordt verklaard.
2. De uitslag van de verkiezingen wordt door de ondernemingsraad vastgesteld en volledig bekendgemaakt aan de ondernemer, aan de in de onderneming werkzame personen, alsmede aan degenen die kandidatenlijsten hebben ingediend.

Variant C**Kiesstelsel: Personenstelsel met kiesgroepen****Artikel 11**

Iedere kiesgerechtigde persoon brengt .. stemmen uit. Op iedere kandidaat kan slechts één stem worden uitgebracht.

Artikel 13

1. Gekozen zijn de kandidaten die per kiesgroep het hoogste aantal stemmen op zich verenigd hebben. Indien voor de laatste te bezetten zetel meerdere kandidaten zijn, die een gelijk aantal stemmen op zich verenigd hebben, beslist tussen hen het lot.
2. De uitslag van de verkiezingen wordt door de ondernemingsraad vastgesteld en volledig bekend gemaakt aan de ondernemer, aan de in de onderneming werkzame personen, alsmede aan degenen, die kandidatenlijsten hebben ingediend.

Variant D

Kiesstelsel: Lijstenstelsel met kiesgroepen

Artikel 11

Iedere kiesgerechtigde persoon brengt één stem uit.

Artikel 13

1. Ter bepaling van de uitslag van de verkiezingen berekent de ondernemingsraad, per kiesgroep, in de eerste plaats de kiesdeler door het aantal in die kiesgroep geldig uitgebrachte stemmen te delen door het aantal door die kiesgroep te bezetten zetels in de ondernemingsraad. Vervolgens worden aan iedere kandidatenlijst zoveel zetels toegewezen als de kiesdeler begrepen is in het aantal op die lijst uitgebrachte stemmen. Zetels die op deze wijze niet vervuld kunnen worden, worden achtereenvolgens toegekend aan de lijsten met de grootste stemmenoverschotten. Bij een gelijk stemmenoverschot van twee of meer lijsten beslist het lot, welke lijst het eerst een restzetel krijgt. De aan een lijst toegevallen zetels worden toegewezen aan de daarop staande kandidaten in de volgorde waarop zij op de lijst voorkomen, met dien verstande dat een kandidaat, die persoonlijk de kiesdeler heeft gehaald te allen tijde gekozen wordt verklaard.
2. De uitslag van de verkiezingen wordt door de ondernemingsraad vastgesteld en volledig bekendgemaakt aan de ondernemer, aan de in de onderneming werkzame personen, alsmede aan degenen die kandidatenlijsten hebben ingediend.

Voor alle kiesstelsels

Artikel 12

1. Na het einde van de stemming stelt de ondernemingsraad het aantal geldige stemmen vast, dat op elke kandidaat en op elke kandidatenlijst is uitgebracht.
2. Ongeldig zijn de stembiljetten:
 - a. die niet door of namens de ondernemingsraad zijn uitgereikt;
 - b. waaruit niet duidelijk de keuze van de stemgerechtigde blijkt;
 - c. waarop meer dan één stem is uitgebracht.
 - d. waarop andere aantekeningen voorkomen dan de aanwijzing van de verkozen kandidatenlijst.

Artikel 14

De gebruikte stembiljetten worden door de secretaris van de ondernemingsraad in een of meer gesloten enveloppen ten minste drie maanden bewaard.

IV Voorziening in tussentijdse vacatures

Artikel 15

1. In geval van een tussentijdse vacature in de ondernemingsraad wijst de ondernemingsraad tot opvolger van het betrokken lid aan de kandidaat die blijkens de vastgestelde en volledig bekendgemaakte uitslag van de laatstgehouden verkiezingen, bedoeld in artikel 13, tweede lid, daarvoor als eerste in aanmerking komt.
2. De aanwijzing geschiedt binnen een maand na het ontstaan van de vacature.

3. Het lid, dat een tussentijdse vacature vervult, treedt af op het moment dat het lid dat hij vervangt had moeten aftreden ingevolge artikel 3. Ten aanzien van de herkiesbaarheid, als bedoeld in het derde lid van dat artikel wordt de periode van vervanging niet meegerekend.
4. Indien er geen opvolger als bedoeld in het eerste lid aanwezig is, wordt in de vacature voorzien door het houden van tussentijdse verkiezingen, tenzij binnen zes maanden algemene verkiezingen plaatsvinden.

V Bezwarenregeling

Artikel 16

1. Tegen een besluit van de ondernemingsraad met betrekking tot:
 - a. de bepaling van de datum van de verkiezingen en de tijdstippen van het begin en het einde van de stemming (artikel 6, eerste lid);
 - b. de opstelling van de lijst van kiesgerechtigden en verkiesbare personen (artikel 7, eerste lid);
 - c. de vaststelling van het aantal handtekeningen dat nodig is voor de indiening van een kandidatenlijst door degenen die geen lid zijn van een werknemersorganisatie, welke een kandidatenlijst heeft ingediend (artikel 7, vierde lid);
 - d. de geldigheid van de kandidatenlijst (artikel 8);
 - e. de vaststelling van de uitslag van verkiezingen (artikel 13, tweede lid, en artikel 15, derde lid);
 - f. de voorziening in een tussentijdse vacature (artikel 15, eerste lid);
 kan iedere belanghebbende binnen een week na de bekendmaking van het desbetreffende besluit bezwaar maken bij de ondernemingsraad.
2. De ondernemingsraad beslist onverwijld op dit bezwaar en treft daarbij zo nodig de noodzakelijke voorzieningen.
3. Indien een kandidatenlijst niet voldoet aan het bepaalde bedoeld in het eerste lid, onder c, wordt de indiener gedurende één week na de kennisgeving daarvan in de gelegenheid gesteld de lijst aan de gestelde eisen aan te passen.

VI Werkwijze en secretariaat

Artikel 17

1. De ondernemingsraad komt ten behoeve van de uitoefening van zijn taak bijeen in de navolgende gevallen:
 - a. op verzoek van de voorzitter;
 - b. op verzoek van ten minste .. leden.
2. De voorzitter bepaalt tijd en plaats van de vergadering. Een vergadering op verzoek van de leden wordt gehouden binnen veertien dagen nadat het verzoek bij de voorzitter is ingekomen.
3. De bijeenroeping geschiedt door de secretaris door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de leden. Behoudens in spoedeisende gevallen geschiedt de bijeenroeping ten minste zeven dagen vóór de te houden vergadering.
4. Een vergadering kan slechts plaatsvinden indien ten minste .. leden van de ondernemingsraad aanwezig zijn.

Artikel 18

1. De ondernemingsraad benoemt uit zijn midden een secretaris.
2. De secretaris is belast met het bijeenroepen van de ondernemingsraad, het opmaken van de agenda en het opstellen van het verslag van de vergaderingen, alsmede het voeren van de briefwisseling en het beheren van de voor de ondernemingsraad bestemde en van de ondernemingsraad uitgaande stukken.

Artikel 19

1. De secretaris maakt voor iedere vergadering een agenda op. Hij plaatst op de agenda de door de voorzitter en door de leden opgegeven onderwerpen. Ieder lid van de ondernemingsraad kan een onderwerp op de agenda doen plaatsen.

2. De secretaris maakt de agenda bekend aan de leden van de ondernemingsraad, aan de ondernemer en aan de in de onderneming werkzame personen. Behoudens in spoedeisende gevallen geschiedt de bekendmaking ten minste zeven dagen vóór de vergadering van de ondernemingsraad.
- Artikel 20
1. Tenzij dit reglement anders bepaalt, beslist de ondernemingsraad bij gewone meerderheid van stemmen. Over zaken wordt mondeling en over personen wordt schriftelijk gestemd, tenzij de ondernemingsraad in een bepaald geval anders besluit. Voor de berekening van het aantal uitgebrachte stemmen, tellen blanco stemmen niet mee.
2. Indien bij een besluit met betrekking tot de benoeming van een persoon geen van de kandidaten bij de eerste stemming de gewone meerderheid haalt, vindt herstemming plaats tussen de twee kandidaten die bij de eerste stemming de meeste stemmen kregen. Bij deze herstemming is diegene gekozen, die alsdan de meeste stemmen op zich verenigd heeft. Indien de stemmen staken, beslist het lot.
3. Bij staking van stemmen over een door de ondernemingsraad te nemen besluit, dat geen betrekking heeft op een te benoemen persoon wordt dit voorstel op de eerstvolgende vergadering opnieuw aan de orde gesteld. Indien dan wederom de stemmen staken wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
- Artikel 21
1. Van iedere vergadering van de ondernemingsraad wordt een verslag opge maakt.
2. Dit verslag zendt de secretaris zo spoedig mogelijk toe aan de leden van de ondernemingsraad. Tenzij een lid van de ondernemingsraad binnen een week na bedoelde toezending een met redenen toegelicht bezwaar heeft gemaakt tegen de inhoud van het verslag, maakt de secretaris het verslag bekend aan de in de onderneming werkzame personen en de ondernemer.
3. Indien een bezwaar als bedoeld in het vorige lid is gemaakt, maakt de secretaris het verslag eerst bekend nadat de ondernemingsraad over het bezwaar heeft beslist.
- Artikel 22
1. De secretaris maakt jaarlijks voor een verslag op van de werkzaamheden van de ondernemingsraad in het afgelopen jaar. Dit verslag behoeft de goedkeuring van de ondernemingsraad.
2. De secretaris maakt het jaarverslag zo spoedig mogelijk na de goedkeuring door de ondernemingsraad bekend aan de leden van de ondernemingsraad, aan de ondernemer en aan de in de onderneming werkzame personen. Voorts zendt de secretaris het jaarverslag aan de bevoegde bedrijfscommissie.

VII Slotbepalingen

- Artikel 23
1. Dit reglement kan worden gewijzigd of aangevuld bij besluit van de ondernemingsraad.
2. In een vergadering waarin besloten wordt het reglement te wijzigen of aan te vullen dienen ten minste .. leden van de ondernemingsraad aanwezig te zijn.
3. Een zodanig besluit behoeft een tweederde meerderheid van het aantal uitgebrachte stemmen.
4. Alvorens de wijziging of aanvulling van dit reglement vast te stellen stelt de ondernemingsraad de ondernemer in de gelegenheid daarover zijn standpunt kenbaar te maken. Een wijziging of aanvulling van dit reglement is van kracht als de ondernemingsraad daaraan zijn goedkeuring heeft gegeven.
5. De ondernemingsraad verstrekt onverwijld een exemplaar van het vastgestelde reglement aan de ondernemer en aan de bedrijfscommissie.

Bijlage

1. Nadere afspraken tussen de ondernemer en de ondernemingsraad ter zake van de belangenbehartiging van de medewerkers en de onderneming in de

meest brede zin en met name ter zake van de volgende onderwerpen, zullen in een aanhangsel bij het definitieve reglement worden opgenomen:

- a. afspraak over het aantal uren per jaar voor beraad;
- b. afspraak over toekenning van een budget;
- c. afspraken over de gang van zaken bij de overlegvergadering;
- d. een eventueel afgesloten ondernemingsovereenkomst als bedoeld in artikel 32, tweede lid, van de wet. In deze overeenkomst kunnen aanvullende regels worden afgesproken over de toepassing van de wettelijke bepalingen en tevens aan de ondernemingsraad meer bevoegdheden worden gegeven dan in de wet zijn bepaald.

3. Toelichting voorbeeldreglement

In dit hoofdstuk wordt per artikel uit het voorbeeldreglement een korte toelichting gegeven. Op diverse plaatsen wordt verwezen naar betrokken artikelen uit de Wet op de ondernemingsraden (WOR). Alle artikelen uit de WOR waarnaar wordt verwezen staan weergegeven in hoofdstuk 4.

I Begripsbepalingen

In dit deel van het reglement wordt uitleg gegeven over diverse termen die in het reglement worden gebruikt.

Toelichting artikel 1

Ondernemer: Een natuurlijke persoon (bijvoorbeeld meneer Jansen als eigenaar van een eenmanszaak), natuurlijke personen (dhr. Jansen en zijn zoon, beide vennoten van de V.O.F. Jansen) of een rechtspersoon (bijvoorbeeld een N.V., B.V., stichting of vereniging) voor wiens rekening en risico de onderneming wordt gedreven.

Onderneming: Het als zelfstandige eenheid optredend organisatorisch verband waarin krachtens arbeidsovereenkomst arbeid wordt verricht. Voorbeeld: Hotel de Duinweg dat gedreven wordt door Janssen B.V.

Wet: De Wet op de ondernemingsraden is op 4 maart 1998 herzien.

Bedrijfscommissie: Bedrijfscommissies zijn uitvoeringsorganen van de WOR ingesteld door de Sociaal-Economische Raad (de SER) voor groepen van ondernemingen. Voor de horeca en catering is het bedrijfschap Horeca en Catering aangewezen als bedrijfscommissie. Het Bedrijfschap heeft zijn bevoegdheden gedelegeerd aan een bestuurscommissie genaamd de Commissie Horeca Ondernemingsraden.

Werknemersorganisaties: Er wordt hier verwezen naar artikel 9, tweede lid, onder a, van de WOR (zie wettekst in bijlage). In dat artikel wordt aangegeven door wie bij de OR-verkiezingen een kandidatenlijst mag worden ingediend.

Onder een werknemersorganisatie wordt verstaan een vereniging van werknemers:

- waarvan meerdere kiesgerechtigde werknemers in de betrokken onderneming lid zijn;
- die ten doel heeft de belangen van de leden-werknemers in de betrokken onderneming/bedrijfstaking te behartigen;
- die al minstens twee jaar volledige rechtsbevoegdheid heeft (rechtsbevoegdheid betekent bevoegd om rechten te hebben en te verkrijgen);
- die overleg pleegt met haar leden over de kandidatenlijst.

II Samenstelling en zittingsduur

In de artikelen in dit deel van het reglement worden voorschriften gegeven over de samenstelling en de zittingsduur van de OR.

Toelichting artikel 2

Eerste lid: Aantal leden OR: Het aantal personen dat 'in de regel werkzaam' is in een onderneming bepaalt de grootte van een OR.

In artikel 6, eerste lid van de WOR is de verhouding aangegeven tussen het aantal werkzame personen en het aantal leden van de OR.

In een onderneming met in de regel minder dan vijftig werkzame personen telt de (vrijwillig door de ondernemer ingestelde) OR drie leden.

Aantal werkzame personen	Aantal leden ondernemingsraad
50-100	5
100-200	7
200-400	9
400-600	11
600-1000	13
1000-2000	15
Bij elk volgend duizendtal telt de OR twee leden meer	maximaal 25

Onder 'werkzame' personen wordt verstaan iedereen met een arbeidscontract. Bestuurders tellen niet mee. Medewerkers die uitgeleend zijn aan een andere onderneming blijven meetellen in de eigen onderneming. Per 1 januari 1999 wordt de Wet flexibiliteit en zekerheid van kracht. Vanaf deze datum tellen ook ingeleende krachten (uitzendkrachten) mee in de onderneming waar ze werkzaam zijn mits ze tenminste 24 maanden aaneengesloten aldaar hebben gewerkt op grond van een uitzendovereenkomst.

Onder 'in de regel' wordt verstaan gedurende het grootste deel van het jaar, het betreft dus het 'normale' personeelsbestand.

Voorbeeld I

Een onderneming heeft 30 fulltime krachten in dienst en 10 oproepkrachten gedurende de weekeinden. Tijdens evenementen (zoals braderie, festivals e.d.) worden nog eens 20 oproepkrachten ingezet. Het normale personeelsbestand bestaat uit 30 plus 10, dus 40 personen. Deze onderneming is dus niet OR-plichtig.

Voorbeeld II

Een seizoenbedrijf dat maar gedurende zes maanden van het jaar geopend is, heeft 30 fulltime krachten in dienst en 25 parttime krachten. Het normale personeelsbestand van dit bedrijf bestaat uit 30 plus 25 personeelsleden, dus 55 personen. Deze onderneming is dus OR-plichtig.

De OR kan van de in de WOR voorgeschreven aantallen afwijken mits de ondernemer daarmee instemt (zie artikel 6 van de WOR).

Indien het aantal werkzame personen structureel verandert, moet de grootte van de OR hieraan worden aangepast en het OR-reglement dus worden gewijzigd. Het wijzigen van het aantal zetels in de OR gebeurt niet tijdens een zittingsperiode, maar pas bij de volgende verkiezingen. Dit is bepaald in artikel 6, zesde lid van de WOR.

Tweede lid: voorzitter en plaatsvervanger: In de WOR is voorgeschreven dat een OR uit zijn midden een voorzitter moet benoemen en ook één of meer plaatsvervangende voorzitters. De plaatsvervangend voorzitter moet een gekozen OR-lid zijn. Deze voorzitter of zijn plaatsvervanger vertegenwoordigt de OR bijvoorbeeld bij een gerechtelijke procedure.

Toelichting artikel 3

Eerste lid: In de WOR is in artikel 12, eerste lid, bepaald dat de leden van de OR om de drie jaar tegelijkertijd af treden. In artikel 12, tweede lid, is aangegeven dat de OR er ook voor kan kiezen om de OR-leden om de vier jaar tegelijkertijd te laten aftreden of om de OR-leden om de twee jaar voor de helft te laten aftreden. In het reglement moet de OR zijn keuze aangeven.

Tweede lid: In artikel 12, eerste lid, van de WOR is bepaald dat de leden van de OR na aftreden direct herkiesbaar zijn.

Derde lid: In artikel 12, tweede lid, van de WOR is bepaald dat de OR in zijn reglement beperkingen kan opnemen over de herkiesbaarheid van OR-leden. De in dit voorbeeldreglement opgenomen beperking moet voorkomen dat steeds dezelfde medewerkers zitting hebben in de OR.

III Kandidaatstelling en verkiezing

In dit deel van het reglement staan artikelen omtrent de kandidaatstelling en verkiezingen van de OR. In artikel 10 van de WOR is voorgeschreven dat de OR over deze onderwerpen voorschriften moet opnemen in zijn reglement.

Toelichting artikel 4

Eerste lid: De organisatie van de OR-verkiezingen berust bij de zittende OR. De OR kan hierbij terugvallen op bepalingen in zijn reglement.

Tweede lid: Een OR mag op grond van artikel 15 van de WOR commissies instellen die hij redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taken denkt nodig te hebben. Een verkiezingscommissie is een dergelijke commissie.

Derde lid: De verkiezingscommissie kan het voeren van het secretariaat ook overlaten aan een lid van de verkiezingscommissie.

Toelichting artikel 5

Eerste lid: Kiesgerechtigd zijn medewerkers met een diensttijd van ten minste zes maanden. Deze termijn is voorgeschreven in artikel 6, tweede lid, van de WOR.

Tweede lid: Verkiesbaar zijn medewerkers die ten minste twaalf maanden in de onderneming werkzaam zijn. Deze termijn is voorgeschreven in artikel 6, derde lid van de WOR.

In artikel 6, vierde lid, van de WOR is bepaald dat de OR van de gegeven termijnen voor kiesrecht en verkiesbaarheid mag afwijken. Voorwaarde is daarbij dat de OR kan aantonen dat door bijzondere omstandigheden nieuwe medewerkers korter dan wel langer de tijd nodig hebben om op de hoogte te kunnen raken van het reilen en zeilen van de onderneming en de daaraan verbonden belangen van het personeel. Er wordt verwezen naar artikel 7, vijfde lid, van het reglement waarin de termijn voor kandidaatstelling is aangegeven.

Toelichting artikel 6

Eerste lid: De OR moet in zijn reglement bepalingen opnemen omtrent de inrichting van de verkiezingen. Hoe die bepalingen luiden is niet voorgeschreven. Een OR mag dus afwijken van de in artikel 6 als voorbeeld gegeven bepalingen.

Tweede lid: In een onderneming waarvan de onderdelen geografisch gespreid liggen, is het handig om meerdere stembureaus in te richten. Hierover is echter niets voorgeschreven in de WOR.

Toelichting artikel 7

Dit artikel is een uitwerking van de bepalingen die in de WOR worden gegeven in de artikelen 6 en 9.

De OR moet in zijn reglement bepalingen opnemen omtrent de kandidaatstelling. Het stellen van termijnen is niet in de WOR voorgeschreven en de lengte van dergelijke termijnen dus ook niet. Maar voor het goede verloop van de kandidaatstelling is het stellen van termijnen raadzaam.

Vierde lid: In artikel 9 tweede lid, onder b, van de WOR is bepaald dat naast de kandidatenlijst van de werknemersorganisaties ook vrije lijsten mogen worden ingediend. Dit zijn lijsten met medewerkers die niet zijn georganiseerd of lid zijn van een werknemersorganisatie die geen kandidatenlijst heeft ingediend. Het aantal handtekeningen dat nodig is ter ondersteuning van een vrije lijst is bepaald in artikel 9, tweede lid, onder b, van de WOR.

- Toelichting artikel 8 *Eerste lid:* De kandidatenlijsten moeten voldoen aan artikel 7 van het OR-reglement en aan artikel 9 van de WOR.
Tweede en derde lid: De OR is zoals reeds aangegeven verplicht in zijn reglement de kandidaatstelling te regelen. Het vaststellen van de geldigheid van de kandidatenlijsten en de bekendmaking hiervan vallen daaronder. De OR bepaalt zelf de inhoud van deze voorschriften.
- Toelichting artikel 9 Het opnemen van een dergelijke bepaling is uit het oogpunt van doelmatigheid handig omdat het voorkomt dat er verkiezingen worden gehouden indien er evenveel dan wel minder kandidaten zijn dan zetels in de OR. Bij onvoldoende kandidaten is het raadzaam om na een korte periode tussentijdse verkiezingen te houden om de resterende zetels te vervullen.
- Toelichting artikel 10 *Eerste lid:* In artikel 9, eerste lid van de WOR is voorgeschreven dat de OR-verkiezingen bij geheime schriftelijke stemming moeten geschieden.
Tweede en derde lid: Deze bepalingen betreffen de inrichting van de verkiezingen. De OR kan ook afwijkende bepalingen opnemen.
- Toelichting kiesstelsel De OR moet in zijn reglement de inrichting van de verkiezingen regelen. Daarbij hoort ook dat de OR aangeeft welk kiesstelsel hij zal gebruiken. In de WOR wordt geen kiesstelsel voorgeschreven.
Personenstelsel/Lijstenstelsel: De OR bepaalt dus zelf volgens welk kiesstelsel de verkiezingen plaatsvinden. Twee kiesstelsels komen het meest in aanmerking: het personenstelsel en het lijstenstelsel.
Het personenstelsel is aan te bevelen in ondernemingen waar de kiezers en de kandidaten elkaar persoonlijk kennen. De kiezers stemmen direct op personen die op diverse lijsten staan en brengen zoveel stemmen uit als er zetels in de OR zijn. De kandidaten met de meeste stemmen krijgen een zetel in de OR.
Bij het lijstenstelsel brengt iedere kiezer één stem uit op één der lijsten. Hierbij hoeft hij niet op de bovenste kandidaat te stemmen. Het uitbrengen van een voorkeurstem op een lager geplaatste kandidaat is mogelijk. Men stelt de kiesdeler vast door het aantal geldige stemmen te delen door het aantal zetels in de OR. Met behulp van de kiesdeler bepaalt men hoeveel zetels een bepaalde lijst heeft behaald. De zetels worden toegekend volgens de volgorde op de lijsten. Voorkeurstemmen op een kandidaat hebben uiteraard invloed.
Kiesgroepen: Naast de keuze tussen het personen- of lijstenstelsel, kan de OR er voor kiezen om te werken met een systeem van kiesgroepen. Het kiesgroepen-systeem wordt gecombineerd met het personenstelsel of het lijstenstelsel. In artikel 9, tweede lid, van de WOR, is bepaald dat de OR ervoor kan kiezen om voor bepaalde groepen medewerkers dan wel voor medewerkers van bepaalde onderdelen van de onderneming aparte kandidatenlijsten in te laten dienen. Men spreekt dan van kiesgroepen. Dit systeem heeft als voordeel dat iedere groep van medewerkers of ieder onderdeel of vestiging van de onderneming vertegenwoordigd is in de OR. Bij het systeem van kiesgroepen kan een medewerker zich alleen verkiesbaar stellen voor een zetel van de eigen kiesgroep. Ook kan een medewerker uitsluitend stemmen op een kandidaat uit dezelfde kiesgroep. Er kunnen kiesgroepen worden samengesteld voor bijvoorbeeld het keuken-, bedienend en administratief personeel.
De keuze voor een bepaald kiesstelsel bepaalt de inrichting van de artikelen 11 en 13. Artikel 12 is onder alle kiesstelsels hetzelfde. Daarom is de toelichting op artikel 12 na de toelichting op de varianten voor artikel 11 en 13 opgenomen.

Toelichting variant A Personenstelsel zonder kiesgroepen**Toelichting artikel 11**

De kiezers brengen evenveel stemmen uit als er zetels in de OR te vervullen zijn.

Toelichting artikel 13

Eerste lid: In artikel 10 van de WOR staat dat de OR in zijn reglement de wijze van vaststelling van de verkiezingsuitslag moet regelen. De manier waarop de OR dit regelt is afhankelijk van het gekozen kiesstelsel. Hier is gekozen voor het personenstelsel zonder kiesgroepen. De kandidaten met de meeste stemmen krijgen een zetel in de OR.

Tweede lid: Deze bepaling is overgenomen uit artikel 11, eerste lid, van de WOR. In artikel 11, tweede lid, van de WOR is overigens verder bepaald dat de namen en functies van de OR-leden op een voor alle medewerkers toegankelijke plek dienen te worden vermeld, op een zodanige wijze dat elke medewerker daar gemakkelijk kennis van kan nemen.

Te denken valt aan een publicatiebord in de hal van de onderneming.

Toelichting variant B Lijstenstelsel zonder kiesgroepen**Toelichting artikel 11**

De kiezers brengen één stem uit op één der kandidaten op één van de lijsten.

Toelichting artikel 13

Eerste lid: In artikel 10 van de WOR staat dat de OR in zijn reglement de wijze van vaststelling van de verkiezingsuitslag moet regelen. De manier waarop de OR dit regelt is afhankelijk van het gekozen kiesstelsel.

Hier is gekozen voor het lijstenstelsel zonder kiesgroepen. Met behulp van de kiesdeler bepaalt men hoeveel zetels een bepaalde lijst heeft behaald.

Tweede lid: Deze bepaling is overgenomen uit artikel 11, eerste lid, van de WOR. In artikel 11, tweede lid, van de WOR is overigens verder bepaald dat de namen en functies van de OR-leden op een voor alle medewerkers toegankelijke plek dienen te worden vermeld, op een zodanige wijze dat elke medewerker daar gemakkelijk kennis van kan nemen.

Te denken valt aan een publicatiebord in de hal van de onderneming.

Toelichting variant C Personenstelsel met kiesgroepen**Toelichting artikel 11**

De kiezers brengen evenveel stemmen uit als er zetels in de OR te vervullen zijn. Men kan alleen stemmen op de kandidaten uit en voor de eigen kiesgroep. Zo wordt bereikt dat alle kiesgroepen vertegenwoordigd zijn in de OR.

Toelichting artikel 13

Eerste lid: In artikel 10 van de WOR staat dat de OR in zijn reglement de wijze van vaststelling van de verkiezingsuitslag moet regelen. De manier waarop de OR dit regelt is afhankelijk van het gekozen kiesstelsel.

Hier is gekozen voor het personenstelsel met kiesgroepen.

Tweede lid: Deze bepaling is overgenomen uit artikel 11, eerste lid, van de WOR. In artikel 11, tweede lid, van de WOR is overigens verder bepaald dat de namen en functies van de OR-leden op een voor alle medewerkers toegankelijke plek dienen te worden vermeld, op een zodanige wijze dat elke medewerker daar gemakkelijk kennis van kan nemen.

Te denken valt aan een publicatiebord in de hal van de onderneming.

Toelichting variant D Lijstenstelsel met kiesgroepen

Toelichting artikel 11

De kiezers brengen één stem uit op één der kandidaten op één van de lijsten. De kiezers uit een bepaalde kiesgroep kunnen alleen stemmen op de kandidatenlijst van hun kiesgroep. De kandidaten zijn medewerkers werkzaam in de betrokken kiesgroep.

Toelichting artikel 13

Eerste lid: In artikel 10 van de WOR staat dat de OR in zijn reglement de wijze van vaststelling van de verkiezingsuitslag moet regelen. De manier waarop de OR dit regelt is afhankelijk van het gekozen kiesstelsel.

Hier is gekozen voor het lijstenstelsel met kiesgroepen.

Tweede lid: Deze bepaling is overgenomen uit artikel 11, eerste lid, van de WOR. In artikel 11, tweede lid, van de WOR is overigens verder bepaald dat de namen en functies van de OR-leden op een voor alle medewerkers toegankelijke plek dienen te worden vermeld, op een zodanige wijze dat elke medewerker daar gemakkelijk kennis van kan nemen.

Te denken valt aan een publicatiebord in de hal van de onderneming.

Alle kiesstelsels

De volgende artikelen en dus ook de toelichting geldt voor elk kiesstelsel.

- Toelichting artikel 12 In de WOR is in artikel 10 aangegeven dat de OR in zijn reglement bepalingen moet opnemen over de vaststelling van de verkiezingsuitslag.
- Toelichting artikel 14 De OR kan er voor kiezen om deze bepaling in zijn reglement op te nemen. De bewaarde stembiljetten kunnen uitkomst bieden bij eventuele conflicten over de verkiezingsuitslag.

IV Voorziening in tussentijdse vacatures

In dit deel van het reglement staan de voorschriften die volgens artikel 10 van de WOR in het OR-reglement moeten worden opgenomen. De inhoud van de voorschriften bepaalt de OR.

- Toelichting artikel 15 Een lid van de OR kan te allen tijde vrijwillig besluiten zijn OR-lidmaatschap te beëindigen. Bij het beëindigen van het dienstverband met de betrokken onderneming eindigt het OR-lidmaatschap van rechtswege. Overplaatsing naar een andere afdeling of detachering leidt niet automatisch tot beëindiging van het OR-lidmaatschap. Ook niet als bij hantering van het kiesgroepenstelsel de overplaatsing van het OR-lid ertoe leidt dat betrokkene niet meer werkzaam is in de kiesgroep waarvoor hij/zij gekozen is.

Eerste lid: Het is afhankelijk van het gekozen kiesstelsel welke kandidaat in aanmerking komt voor opvolging. Bij een personenstelsel is dat die kandidaat die na de laatst gekozen kandidaat de meeste stemmen heeft verzameld in een bepaalde kiesgroep.

V Bezwarenregeling

In dit deel van het reglement is een regeling opgenomen over het indienen van een bezwaar. In de WOR is niet voorgeschreven dat een OR in zijn reglement een

regeling opneemt over het omgaan met bezwaren. Om het mogelijk te maken dat belanghebbenden (denk aan medewerkers, vertegenwoordigers werknemers-organisaties) de OR kunnen wijzen op vergissingen gemaakt bij de organisatie van de verkiezingen is het treffen van een dergelijke regeling wel nuttig.

Toelichting artikel 16

Er is hier sprake van een interne geschillenregeling waarbij het bezwaar wordt behandeld door de OR zelf. Bij het afwijzen van het bezwaar staat geen beroep open bij een gerechtelijke instantie.

Tweede lid: De OR dient alle belanghebbenden op de hoogte te brengen van de getroffen voorzieningen.

VI Werkwijze en secretariaat

In dit deel van het reglement staan artikelen die voorschriften bevatten over de onderwerpen zoals aangegeven in artikel 14, tweede lid, van de WOR. De OR bepaalt zelf de inhoud van de voorschriften. Daar waar de WOR over de inhoud van de voorschriften dwingende bepalingen bevat is dit in het onderstaande aangegeven.

Toelichting artikel 17

Eerste lid: De OR kan naast de in dit lid genoemde gevallen bijvoorbeeld ook nog bepalen dat de OR altijd een aantal dagen voor de overlegvergadering bijeenkomt voor een voorbespreking.

Tweede lid: Veelal bepaalt de voorzitter van de OR de plaats en datum van de vergadering. De OR kan dit ook overlaten aan de secretaris.

Derde lid: Het verdient aanbeveling de OR middels schriftelijk uitnodiging bijeen te roepen. De aangegeven termijn van zeven dagen houdt verband met hetgeen is vermeld in de WOR in artikel 14, tweede lid, onder g. Er staat aldaar dat de leden van de OR en andere belanghebbenden ten minste zeven dagen voor de datum van vergaderen op de hoogte moeten worden gesteld van de agenda van de vergadering. De termijn mag wel langer zijn maar in principe niet korter, tenzij er sprake is van spoedeisende onderwerpen.

Vierde lid: Het aantal leden dat aanwezig moet zijn om de vergadering te kunnen houden wordt 'het quorum' genoemd. De OR bepaalt zelf het quorum.

Toelichting artikel 18

Eerste lid: De OR kiest meestal uit zijn midden een secretaris. In plaats van een uit OR-leden gekozen secretaris kan een OR de beschikking hebben over een ambtelijk secretaris.

Tweede lid: Hier wordt kort het takenpakket van de secretaris aangegeven.

Toelichting artikel 19

Eerste lid: De agenda is de leidraad voor de OR-vergadering. Soms heeft een OR een speciale agendacommissie ingesteld.

Tweede lid: De termijn van zeven dagen, behoudens in spoedgevallen, is dwingend voorgeschreven in artikel 14, tweede lid, onder g, van de WOR.

Toelichting artikel 20

De OR kan leden niet middels het reglement verplichten om te stemmen. Een OR-lid mag zich onthouden van stemming.

Toelichting artikel 21

Eerste lid: Het verslag van de OR-vergadering is meestal een niet letterlijke weergave van het besprokene. Het verslag bevat een lijst van genomen besluiten en argumenten. Ook is in het verslag een actielijst opgenomen. Door het verslag kunnen er geen misverstanden bestaan over hetgeen is besproken en besloten. Het verslag is openbaar.

Tweede lid: In de WOR is niet voorgeschreven dat de OR in zijn reglement een procedure opneemt aangaande bezwaren tegen het verslag. Het is echter ter voorkoming van conflicten nuttig om te regelen op welke wijze de leden van de OR kunnen aangeven of ze het eens dan wel oneens zijn met het verslag. De OR kan er voor kiezen om een uitgebreid (vrijwel letterlijk) verslag te maken voor de leden van de OR en daarnaast een kort verslag te verstrekken aan de ondernemer en de medewerkers van de onderneming. In het korte verslag horen bijvoorbeeld niet die onderwerpen thuis waarover de OR op grond van artikel 20 van de WOR geheimhoudingsplicht heeft.

De verspreiding van het OR-verslag onder de medewerkers van de onderneming kan op verschillende manieren gebeuren. Bijvoorbeeld door iedereen een exemplaar te doen toekomen (op papier of via elektronische mail), door ophanging op een publicatiebord of door publicatie in het personeelsblad.

Toelichting artikel 22

Eerste lid: De OR mag zelf bepalen per welke datum hij jaarlijks het jaarverslag uitbrengt. Het bedrijfschap Horeca en Catering heeft als bedrijfscommissie in het kader van zijn voorlichtingstaak een folder uitgegeven met informatie over het OR-jaarverslag. Deze kan gratis worden aangevraagd.

Tweede Lid: In artikel 49 van de WOR staat dat de OR een exemplaar van zijn jaarverslag moet toesturen aan de bedrijfscommissie. Ondernemingsraden van ondernemingen in de horeca en catering moeten derhalve hun jaarverslag toezenden aan het bedrijfschap Horeca en Catering. Verder dient de OR op grond van artikel 49 van de WOR een exemplaar van het jaarverslag toe te zenden aan het districtshoofd van de Arbeidsinspectie.

VII Slotbepalingen

In dit deel van het reglement staan voorschriften omtrent het wijzigen en aanvullen van het reglement.

Toelichting artikel 23

De OR mag zelf zijn reglement wijzigen. Hij moet echter op grond van artikel 8 van de WOR de ondernemer in de gelegenheid stellen zijn standpunt over de wijzigingen kenbaar te maken.

Tevens is in dit artikel van de WOR bepaald dat de OR na vaststelling van de wijziging van het reglement een exemplaar aan de ondernemer en de bedrijfscommissie moet verstrekken.

In dit artikel van het reglement bepaalt de OR de spelregels voor het wijzigen of aanvullen van zijn reglement.

Toelichting bijlage

Zoals al in de inleiding is aangegeven horen in een reglement geen afspraken thuis die de ondernemer binden. Deze kunnen wel worden opgenomen in een bijlage bij het reglement.

Toelichting a

In artikel 18, eerste lid van de WOR is bepaald dat OR-leden en de leden van OR-commissies onder werktijd met behoud van loon tijd vrij mogen maken voor onderling beraad en overleg. Hieronder worden niet verstaan de reguliere OR-vergaderingen en OR-commissievergaderingen. In artikel 18, derde lid, is een minimum aantal uren van 60 per jaar voorgeschreven. In een bijlage bij het reglement kunnen de precieze afspraken over de afgesproken aantal uren voor onderling beraad worden vastgelegd.

Toelichting b

In artikel 22, derde lid, staat dat de ondernemer in overeenstemming met de OR voor de kosten die de OR en zijn commissies in een bepaald jaar denken te maken een bepaald bedrag afspreken, dat de OR naar eigen inzicht mag besteden. De kosten voor beraad en scholing zijn hier niet inbegrepen. Het is handig in de bijlage bij het reglement het afgesproken budget schriftelijk vast te leggen.

Toelichting c

In de WOR staat in artikel 23a, vijfde lid, dat de ondernemer en de OR gezamenlijk afspraken maken over de gang van zaken tijdens de overlegvergadering en over de wijze en het tijdstip waarop de agenda en het verslag aan belanghebbenden worden bekendgemaakt. Deze afspraken kunnen het beste schriftelijk worden vastgelegd en opgenomen in een bijlage bij het OR-reglement.

Toelichting d

In de inleiding is al een toelichting gegeven bij de ondernemingsovereenkomst. Indien er een ondernemingsovereenkomst is gemaakt tussen de ondernemer en de OR, dan is het raadzaam deze als bijlage bij het reglement op te nemen.

4. Artikelen WOR

Artikel 6

1. Een ondernemingsraad bestaat uit leden die door de in de onderneming werkzame personen rechtstreeks uit hun midden worden gekozen. Hun aantal bedraagt in een onderneming:

minder dan 50 personen	3 leden
50 tot 100 personen	5 leden
100 tot 200 personen	7 leden
200 tot 400 personen	9 leden
400 tot 600 personen	11 leden
600 tot 1000 personen	13 leden
1000 tot 2000 personen	15 leden

Vervolgens bij elk volgend duizendtal personen twee leden meer, tot ten hoogste 25 leden.

De ondernemingsraad kan met toestemming van de ondernemer in zijn reglement zowel een afwijkend aantal leden vaststellen, als bepalen dat voor één of meer leden van de ondernemingsraad een plaatsvervanger wordt gekozen. Een plaatsvervangend ondernemingsraadslid heeft dezelfde rechten en verplichtingen als het lid dat hij vervangt.

2. Kiesgerechtigd zijn de personen die gedurende ten minste zes maanden in de onderneming werkzaam zijn geweest.
3. Verkiesbaar tot lid van de ondernemingsraad zijn de personen die gedurende ten minste een jaar in de onderneming werkzaam zijn geweest.
4. De ondernemer en de ondernemingsraad kunnen, indien dit bevorderlijk is voor een goede toepassing van deze wet in de onderneming, gezamenlijk een of meer groepen van personen die anders dan op grond van een arbeids-overeenkomst met de ondernemer, dan wel krachtens een publiekrechtelijke aanstelling, regelmatig in de onderneming verrichten, aanmerken als in de onderneming werkzame personen, dan wel een of meer groepen van die personen niet langer aanmerken als in de onderneming werkzame personen. Komen de ondernemer en de ondernemingsraad niet tot overeenstemming, dan kan ieder van hen een beslissing van de kantonrechter vragen.
5. De ondernemingsraad kan in zijn reglement afwijken van hetgeen in het tweede en derde lid van dit artikel ten aanzien van de diensttijd is bepaald, indien dit bevorderlijk is voor de goede toepassing van deze wet in de onderneming.
6. Tijdens een zittingsperiode van de ondernemingsraad kan geen wijziging worden gebracht in het aantal leden van de raad op grond van vermeerdering of vermindering van het aantal in de onderneming werkzame personen.

Artikel 8

1. De ondernemingsraad maakt een reglement waarin de onderwerpen worden geregeld die bij of krachtens deze wet ter regeling aan de ondernemingsraad zijn opgedragen of overgelaten.
Het reglement bevat geen bepalingen die in strijd zijn met de wet of die een goede toepassing van deze wet in de weg staat. Alvorens het reglement vast te stellen, stelt de ondernemingsraad de ondernemer in de gelegenheid zijn standpunt kenbaar te maken. De ondernemingsraad verstrekt onverwijld een exemplaar van het vastgestelde reglement aan de ondernemer en aan de bedrijfscommissie.
2. De Raad kan ten aanzien van de inhoud van het reglement bij verordening nadere regelen stellen voor alle of een groep van ondernemingen. In het laatste geval wordt de betrokken bedrijfscommissie gehoord. Een verordening van de

raad behoeft de goedkeuring van de minister. Een goedgekeurde verordening wordt in de Staatscourant bekendgemaakt.

3. Indien de raad een verordening als bedoeld in het tweede lid vaststelt, brengen de betrokken ondernemingsraden binnen een jaar na de bekendmaking van de goedgekeurde verordening in de Staatscourant, de bepalingen in hun reglement die in strijd zijn met deze verordening daarmee in overeenstemming.

Artikel 9

1. De verkiezing van leden van de ondernemingsraad geschiedt bij geheime schriftelijke stemming en aan de hand van een of meer kandidatenlijsten.
2. Een kandidatenlijst kan worden ingediend door:
 - a. een vereniging van werknemers, die in de onderneming werkzame kiesgerechtigde personen onder haar leden telt, krachtens haar statuten ten doel heeft de belangen van haar leden als werknemers te behartigen en als zodanig in de betrokken onderneming of bedrijfstak werkzaam is en voorts ten minste twee jaar in het bezit is van volledige rechtsbevoegdheid, mits zij met haar leden in de onderneming over de samenstelling van de kandidatenlijst overleg heeft gepleegd. Ten aanzien van een vereniging die krachtens haar statuten geacht kan worden een voortzetting te zijn van een of meer andere verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid van die vereniging of verenigingen voor de vaststelling van de tijdsduur van twee jaar mede in aanmerking genomen;
 - b. een derde gedeelte van méér van diegenen van de in de onderneming werkzame kiesgerechtigde personen die geen lid zijn van een vereniging als bedoeld onder a. welke een kandidatenlijst heeft ingediend, echter met dien verstande, dat voor het indienen van een kandidatenlijst met dertig handtekeningen kan worden volstaan.
3. De ondernemingsraad kan in zijn reglement bepalen, dat voor bepaalde groepen van in de onderneming werkzame personen, dan wel voor bepaalde onderdelen van de onderneming afzonderlijke kandidatenlijsten worden ingediend, teneinde als grondslag te dienen voor de verkiezing door de betrokken personen of onderdelen van een tevens in het reglement te bepalen aantal leden van de ondernemingsraad. Indien de ondernemingsraad van deze bevoegdheid gebruik heeft gemaakt, gelden de in het tweede lid ten aanzien van het indienen van kandidatenlijsten gestelde eisen voor iedere aangewezen groep of ieder aangewezen onderdeel afzonderlijk.
4. De ondernemingsraad treft, indien dit bevorderlijk is voor een goede toepassing van deze wet in de onderneming, voorzieningen in zijn reglement opdat de verschillende groepen van de in de onderneming werkzame personen zoveel mogelijk in de ondernemingsraad vertegenwoordigd kunnen zijn.

Artikel 10

De ondernemingsraad stelt in zijn reglement nadere regelen betreffende de kandidaatstelling, de inrichting van de verkiezingen en de vaststelling van de uitslag daarvan, alsmede betreffende de vervulling van tussentijdse vacatures in de ondernemingsraad.

Artikel 11

1. De ondernemingsraad draagt er zorg voor, dat de uitslag van de verkiezingen bekend wordt gemaakt aan de ondernemer, aan de in de onderneming werkzame personen, alsmede aan degenen die kandidatenlijsten hebben ingediend.
2. Hij draagt er zorg voor, dat de namen en de functies in de onderneming van de leden van de ondernemingsraad blijvend worden vermeld op een plaats die vrij toegankelijk is voor alle in de onderneming werkzame personen, op zodanige wijze dat daarvan gemakkelijk kennis kan worden genomen.

Artikel 12

1. De leden van de ondernemingsraad treden om de drie jaren tegelijk af. Zij zijn terstond herkiesbaar.
2. De ondernemingsraad kan, in afwijking van het eerste lid, in zijn reglement bepalen, dat de leden om de twee jaren of om de vier jaren tegelijk aftreden,

dan wel om de twee jaren voor de helft aftreden. De ondernemingsraad kan voorts beperkingen vaststellen ten aanzien van de verkiesbaarheid.

3. Wanneer een lid van de ondernemingsraad ophoudt in de onderneming werkzaam te zijn, eindigt van rechtswege zijn lidmaatschap van de ondernemingsraad.
4. De leden van de ondernemingsraad kunnen te allen tijde als zodanig ontslag nemen. Zij geven daarvan schriftelijk kennis aan de voorzitter en aan de ondernemer.
5. Hij die optreedt ter vervulling van een tussentijds opengevallen plaats, treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij komt had moeten aftreden.

Artikel 13

1. Op verzoek van de ondernemer of van de ondernemingsraad kan de kantonrechter voor een door hem te bepalen termijn een lid van de ondernemingsraad uitsluiten van alle of bepaalde werkzaamheden van de ondernemingsraad. Het verzoek kan uitsluitend worden gedaan, door de ondernemer op grond van het feit dat het betrokken ondernemingsraadslid het overleg van de ondernemingsraad met de ondernemer ernstig belemmert, en door de ondernemingsraad op grond van het feit dat de betrokkene de werkzaamheden van de ondernemingsraad ernstig belemmert.
2. Alvorens een verzoek in te dienen stelt de verzoeker de betrokkene in de gelegenheid over het verzoek te worden gehoord. De ondernemer en de ondernemingsraad stellen elkaar in kennis van een overeenkomstig het eerste lid ingediend verzoek.

Artikel 14

1. De ondernemingsraad regelt in zijn reglement zijn werkwijze.
2. Het reglement bevat in ieder geval voorschriften omtrent:
 - a. de gevallen waarin de ondernemingsraad ten behoeve van de uitoefening van zijn taak bijeenkomt;
 - b. de wijze van bijeenroeping van de ondernemingsraad;
 - c. het aantal leden dat aanwezig moet zijn om een vergadering te kunnen houden;
 - d. de uitoefening van het stemrecht in de vergaderingen;
 - e. de voorziening in het secretariaat;
 - f. het opmaken en het bekendmaken aan de ondernemer, de leden van de ondernemingsraad en aan de andere in de onderneming werkzame personen van de agenda van de vergaderingen van de ondernemingsraad;
 - g. het tijdstip waarop de ondernemer, de leden van de ondernemingsraad en de andere in de onderneming werkzame personen uiterlijk in kennis dienen te worden gesteld van de agenda, welk tijdstip niet later kan worden gesteld dan zeven dagen vóór de vergadering, behoudens in spoedeisende gevallen.
 - h. het opmaken en het bekend maken aan de ondernemer, de leden van de ondernemingsraad en aan de andere in de onderneming werkzame personen van de verslagen van de vergaderingen van de ondernemingsraad en van het jaarverslag van de ondernemingsraad.

Artikel 15

1. De ondernemingsraad kan de commissies instellen die hij voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft. De ondernemingsraad legt zijn voornemen om een commissie in te stellen schriftelijk voor aan de ondernemer, met vermelding van de taak, samenstelling, bevoegdheden en werkwijze van de door hem in te stellen commissie. Bij bezwaar van de ondernemer kan de ondernemingsraad een beslissing van de kantonrechter vragen.
2. De ondernemingsraad kan met inachtneming van het eerste lid vaste commissies instellen voor de behandeling van door hem aangewezen onderwerpen. De ondernemingsraad kan in het instellingsbesluit van een vaste commissie zijn rechten en bevoegdheden ten aanzien van deze onderwerpen, met uitzondering van de bevoegdheid tot het voeren van rechtsgedingen, geheel of gedeeltelijk aan de betrokken commissie overdragen. In een vaste commissie

- kunnen naast een meerderheid van leden van de ondernemingsraad ook andere in de onderneming werkzame personen zitting hebben.
3. De ondernemingsraad kan met inachtneming van het eerste lid voor onderdelen van de onderneming onderdeelcommissies instelling voor de behandeling van de aangelegenheden van die onderdelen. De ondernemingsraad kan in het instellingsbesluit van een onderdeelcommissie aan deze commissie de bevoegdheid toekennen tot het plegen van overleg met degene die de leiding heeft van het betrokken onderdeel. In dat geval gaan de rechten en bevoegdheden van de ondernemingsraad ten aanzien van de aangelegenheden van het onderdeel, met uitzondering van de bevoegdheid tot het voeren van rechtsgedingen, over naar de onderdeelcommissie, tenzij de ondernemingsraad besluit een bepaalde aangelegenheid zelf te behandelen. In een onderdeelcommissie kunnen naast een of meer leden van de ondernemingsraad uitsluitend in het betrokken onderdeel werkzame personen zitting hebben.
 4. De ondernemingsraad kan met inachtneming van het eerste lid voorbereidingscommissies instellen ter voorbereiding van door de ondernemingsraad te behandelen onderwerpen. Een voorbereidingscommissie kan geen rechten of bevoegdheden van de ondernemingsraad uitoefenen. Een voorbereidingscommissie kan slechts voor een bepaalde, door de ondernemingsraad in het instellingsbesluit te vermelden, tijd worden ingesteld. In een voorbereidingscommissie kunnen naast een of meer leden van de ondernemingsraad ook andere in de onderneming werkzame personen zitting hebben.
 5. Ten aanzien van de leden van door de ondernemingsraad ingestelde commissies, die geen lid zijn van de ondernemingsraad, is artikel 13 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 17

1. De ondernemer is verplicht de ondernemingsraad, de commissies van die raad, en indien de ondernemer aan de ondernemingsraad een secretaris heeft toegevoegd, de secretaris van die raad het gebruik toe te staan van de voorzieningen waarover hij als zodanig kan beschikken en die de ondernemingsraad, de commissies en de secretaris van die raad voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs nodig hebben.
De ondernemer stelt de ondernemingsraad en de commissies van die raad in staat de in de onderneming werkzame personen te raadplegen en stelt deze personen in de gelegenheid hieraan hun medewerking te verlenen, een en ander voorzover dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de vervulling van de taak van de raad en de commissies.
2. De ondernemingsraad en de commissies van die raad vergaderen zoveel mogelijk tijdens de normale arbeidstijd.
3. De leden van de ondernemingsraad en de leden van de commissies van die raad behouden voor de tijd gedurende welke zij ten gevolge van het bijwonen van een vergadering van de ondernemingsraad of van een commissie van die raad niet de bedongen arbeid hebben verricht, hun aanspraak op loon dan wel bezoldiging.

Artikel 18

1. De ondernemer is verplicht de leden van de ondernemingsraad en de leden van de commissies van die raad, gedurende een door de ondernemer en de ondernemingsraad gezamenlijk vast te stellen aantal uren per jaar, in werktijd en met behoud van loon dan wel bezoldiging, de gelegenheid te bieden voor onderling beraad en overleg met andere personen over aangelegenheden waarbij zij in de uitoefening van hun taak zijn betrokken, alsmede voor kennisgeving van de arbeidsomstandigheden in de onderneming.
2. De ondernemer is verplicht de leden van de ondernemingsraad en de leden van de vaste commissie of onderdeelcommissie, bedoeld in artikel 15, tweede lid, onderscheidenlijk derde lid, gedurende een door de ondernemer en de ondernemingsraad gezamenlijk vast te stellen aantal dagen per jaar, in werktijd en met behoud van loon dan wel bezoldiging de gelegenheid te bieden scholing

en vorming te ontvangen welke zij in verband met de vervulling van hun taak nodig oordelen.

3. De ondernemer en de ondernemingsraad stellen het aantal uren, bedoeld in het eerste lid, en het aantal dagen, bedoeld in het tweede lid, vast op een zodanig aantal als de betrokken leden van de ondernemingsraad en van de commissie van die raad voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs nodig hebben. Daarbij wordt in acht genomen dat het aantal uren niet lager vastgesteld kan worden dan zestig per jaar en het aantal dagen:
 - a. voor leden van een in het tweede lid bedoelde commissie die niet tevens lid zijn van de ondernemingsraad, niet lager vastgesteld kan worden dan drie per jaar;
 - b. voor leden van de ondernemingsraad die niet tevens lid zijn van een in het tweede lid bedoelde commissie, niet lager vastgesteld kan worden dan vijf per jaar; en
 - c. voor leden van de ondernemingsraad die tevens lid zijn van een commissie, niet lager vastgesteld kan worden dan acht per jaar.
4. De ondernemingsraad, alsmede ieder lid van de ondernemingsraad of van een commissie van die raad kan de kantonrechter verzoeken te bepalen dat de ondernemer gevolg dient te geven aan hetgeen is bepaald in het eerste, tweede en het derde lid.

Artikel 22

1. De kosten die redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de vervulling van de taak van de ondernemingsraad en de commissies van die raad komen ten laste van de ondernemer.
2. Met inachtneming van het bepaalde in het eerste lid komen de kosten van het overeenkomstig artikel 16 en artikel 23a, zesde lid, raadplegen van een deskundige door de ondernemingsraad of een commissie van die raad, alsmede de kosten van het voeren van rechtsgedingen door de ondernemingsraad slechts ten laste van de ondernemer, indien hij van de te maken kosten vooraf in kennis is gesteld. De eerste volzin is niet van toepassing wanneer uitvoering is gegeven aan het derde lid.
3. De ondernemer kan in overeenstemming met de ondernemingsraad de kosten die de ondernemingsraad en de commissies van die raad in enig jaar zullen maken, voorzover deze geen verband houden met het bepaalde in de artikelen 17 en 18, vaststellen op een bepaald bedrag, dat de ondernemingsraad naar eigen inzicht kan besteden. Kosten waardoor het hier bedoelde bedrag zou worden overschreden, komen slechts ten laste van de ondernemer voorzover hij in het dragen daarvan toestemt.

Artikel 23a

1. Een overlegvergadering kan slechts worden gehouden, indien ten aanzien van de ondernemingsraad wordt voldaan aan de bepalingen die ingevolge het reglement van de ondernemingsraad gelden voor het houden van een vergadering van die raad. Alle leden van de ondernemingsraad kunnen in de vergadering het woord voeren.
2. De overlegvergadering wordt, tenzij de ondernemer en de ondernemingsraad tezamen een andere regeling treffen, beurtelings geleid door de bestuurder of degene die hem ingevolge artikel 23, vijfde lid, vervangt en de voorzitter of de plaatsvervangend voorzitter van de ondernemingsraad.
3. De secretaris van de ondernemingsraad treedt op als secretaris van de overlegvergadering, tenzij de ondernemer en de ondernemingsraad tezamen een ander persoon als secretaris aanwijzen.
4. De agenda van de overlegvergadering bevat onderwerpen die door de ondernemer of door de ondernemingsraad bij de secretaris voor het overleg zijn aangemeld. Het verslag van de overlegvergadering behoeft de goedkeuring van de ondernemer en de ondernemingsraad.
5. De ondernemer en de ondernemingsraad maken gezamenlijk afspraken over de gang van zaken bij de overlegvergaderingen over de wijze en het tijdstip waarop de agenda en het verslag van de overlegvergadering aan de in de onderneming werkzame personen bekend worden gemaakt.

6. Ten aanzien van de overlegvergadering zijn de artikelen 17 en 22 van overeenkomstige toepassing. Zowel de ondernemingsraad als de ondernemer kan een of meer deskundigen uitnodigen tot het bijwonen van een overlegvergadering, indien dit voor de behandeling van een bepaald onderwerp redelijkerwijs nodig is. Zij stellen elkaar hiervan tijdig vooraf in kennis.
- Artikel 32
1. Bij collectieve arbeidsovereenkomst of een regeling van arbeidsvoorwaarden vastgesteld door een publiekrechtelijk orgaan kunnen aan de ondernemingsraad of aan de ondernemingsraden van de bij die overeenkomst of die regeling betrokken onderneming of ondernemingen verdere bevoegdheden dan in deze wet genoemd worden toegekend.
 2. Bij schriftelijke overeenkomst tussen de ondernemer en de ondernemingsraad kunnen aan de ondernemingsraad meer bevoegdheden dan de in deze wet genoemde worden toegekend en kunnen aanvullende voorschriften over de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde worden gegeven. De ondernemer zendt een afschrift van de overeenkomst aan de bedrijfscommissie.
 3. Indien aan de ondernemingsraad op grond van dit artikel een adviesrecht of instemmingsrecht is toegekend, is het advies of de instemming van de ondernemingsraad niet vereist, voorzover de aangelegenheid voor de onderneming reeds inhoudelijk is geregeld in een collectieve arbeidsovereenkomst of in een regeling, vastgesteld door een publiekrechtelijk orgaan.
 4. Indien in de overeenkomst aan de ondernemingsraad een recht op advies of instemming wordt gegeven over andere voorgenomen besluiten dan genoemd in de artikelen 25 onderscheidenlijk 27, zijn de artikelen 26 onderscheidenlijk 27, vierde tot en met zesde lid, van overeenkomstige toepassing.
- Artikel 48
1. De ondernemer op wie de verplichting tot het instellen van een ondernemingsraad rust, treft bij voorlopig reglement, voorzover nodig, de voorzieningen die tot de bevoegdheid van de ondernemingsraad behoren, totdat de ondernemingsraad zelf die bevoegdheid uitoefent. De vereniging of verenigingen van werknemers, bedoeld in artikel 9, tweede lid, onder a, worden over het voorlopige reglement gehoord.
 2. Ten aanzien van het voorlopige reglement is artikel 8, eerste lid, eerste en tweede volzin en tweede lid, van overeenkomstige toepassing. De ondernemer zendt onverwijld een exemplaar van het voorlopige reglement aan de bedrijfscommissie. Het voorlopige reglement vervalt op het tijdstip waarop de ondernemingsraad het in artikel 8 bedoelde reglement heeft vastgesteld.
 3. De voorgaande leden zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de ondernemer of de ondernemers die een centrale ondernemingsraad of een groepsondernemingsraad hebben ingesteld.
- Artikel 49
1. De ondernemer op wie de verplichting tot het instellen van een of meer ondernemingen rust, alsmede de betrokken ondernemingsraden, verstrekken desgevraagd aan een daartoe door onze minister aangewezen onder hem ressorterende ambtenaar inlichtingen omtrent het instellen en functioneren van deze ondernemingsraden.
 2. De betrokken ondernemingsraden zenden hun jaarverslag aan de betrokken bedrijfscommissie.
 3. De voorgaande leden zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de ondernemer of de ondernemers die een centrale ondernemingsraad of een groepsondernemingsraad hebben ingesteld, alsmede ten aanzien van die raden.